3
Aanbieding prinsjesdagstukken door de minister van Financiën

Aanbieding prinsjesdagstukken door de minister van Financiën

Aan de orde is **de aanbieding van de prinsjesdagstukken door de minister van Financiën**.

De **voorzitter**:
Mag ik u verzoeken om stilte?

Aan de orde is de aanbieding van de begroting voor het jaar 2027. Ik geef het woord aan de minister van Financiën.

Minister **Heinen**:
Voorzitter. Vandaag bied ik u de Miljoenennota 2027 aan. Een begroting waar lang aan is gewerkt en waar met veel partijen over is gesproken. Een begroting ook die niet vooraf in beton was gegoten, anders dan mijn karakter, als ik de commentaren in de kranten goed heb gelezen in de afgelopen weken.

(Hilariteit)

Minister **Heinen**:
Ha! Looking at you, meneer Bontenbal: de "liefdesbrief" was niet aan iedereen gericht.

(Hilariteit)

Minister **Heinen**:
Het was echter wel een begroting met een opgave die ons allemaal aangaat. De wereld om ons heen verandert namelijk snel. Onze veiligheid staat onder druk en onze toekomstige welvaart is minder vanzelfsprekend. Dat vraagt om een begroting met een gezamenlijke richting. Nederland heeft vaker laten zien dat we grote veranderingen aankunnen als we elkaar vinden rond een gemeenschappelijk doel. Dit doen we niet door verschillen weg te poetsen, maar door te erkennen dat sommige opgaven groter zijn dan ieders afzonderlijke gelijk. Deze tijd vraagt opnieuw om een gemeenschappelijk doel, een doel waarvoor je verder kijkt dan de volgende begroting.

Of we het nu hebben over onze veiligheid, over onze sociale voorzieningen of over de kansen die we volgende generaties willen geven: dat valt en staat bij de kracht van onze economie. Juist die kracht zijn we aan het verliezen. De internationale concurrentie wordt feller, onze productiviteit groeit nauwelijks en investeringen blijven achter. Economische groei moet daarom een nationale opdracht worden, want iedereen heeft belang bij een land dat vooruitgaat. Het gaat immers om werk, het gaat om een goed inkomen, het gaat om onderwijs voor je kinderen, het gaat om zorg waar je op kan rekenen en om een land dat sterk genoeg is om zichzelf te verdedigen. Daarvoor zullen we moeten investeren, hervormen en internationaal meer samenwerken, zodat we sterker staan.

Om te beginnen met investeringen: daarvoor zijn gezonde overheidsfinanciën een randvoorwaarde. Daar bestaan geen gemakkelijke oplossingen voor. Het is niet: simpelweg begrotingsregels aanpassen, doen alsof rekeningen niet bestaan of moeilijke keuzes uit de weg gaan. Want hoe je het ook wendt of keert: een euro kan je maar één keer uitgeven. Oplopende schulden en rentelasten beperken juist de ruimte om te investeren. Ook regeldruk, trage vergunningverlening en netcongestie houden op dit moment investeringen tegen, en dat zet een handrem op onze economie. Die handrem moet eraf.

Soms vraagt dat erom oude ideeën los te laten. Dat geldt ook voor mij. U weet: ik geloof sterk in de kracht van de markt. Maar als de markt tekortschiet en veelbelovende ondernemers daardoor niet kunnen doorgroeien, moet je soms bereid zijn om je overtuigingen aan te passen aan de realiteit. Daarom zie ik ook het belang van een nationale investeringsinstelling, gericht op veelbelovende bedrijven die wel willen groeien maar het geld daarvoor niet bij elkaar kunnen krijgen, zodat bedrijven die hier starten, ook hier kunnen doorgroeien en hier blijven. Ook via de belastingen moeten we investeren aantrekkelijk maken. Het kabinet komt daarom ook snel met een breedgedragen, definitief voorstel om in box 3 toe te werken naar een vermogenswinstbelasting. Al deze keuzes zijn gericht op hetzelfde doel: van Nederland de beste plek maken om te investeren en te groeien.

Naast investeren zullen we ook moeten hervormen. Terwijl investeringen achterblijven, groeien veel andere uitgaven namelijk vanzelf door. Zonder hervormingen in de sociale zekerheid en de zorg verdringen de uitgaven van vandaag de ruimte van morgen. Dat vraagt om keuzes, niet om goede voorzieningen zomaar te versoberen, maar juist om ze betaalbaar en toegankelijk te houden. Nederland loopt echt op meerdere fronten vast. Mensen die meer willen bijdragen, lopen onnodig vast in regelingen. Bedrijven die willen groeien, lopen vast in regels en verplichtingen. Bij hervormingen kijken we nog te vaak naar wat we dreigen te verliezen, en te weinig naar wat we ervoor terugkrijgen, namelijk meer ruimte voor groei.

Onze nationale opdracht voor economische groei houdt niet op bij de grens. De wereld die wij kennen, verandert fundamenteel en in hoog tempo. Decennialang konden we vertrouwen op open handel, internationale regels en bondgenoten die samen onze veiligheid beschermden. Die vanzelfsprekendheid is voorbij. Economische afhankelijkheden worden ingezet als machtsmiddel. Grootmachten bepalen steeds vaker zelf welke regels voor hen gelden. Nederland kan deze uitdagingen niet alleen aan. Dat besef delen we met veel andere Europese landen. Precies daarop is de Europese samenwerking gebaseerd.

Ook mijn eigen denken over Europa is tijdens mijn ministerschap veranderd. Ik blijf kritisch wanneer Europa meer invloed naar zich toetrekt dan nodig is of meer schulden blijft maken, maar ik heb ook geleerd dat samenwerking ons soms meer zeggenschap geeft, bijvoorbeeld om bedrijven meer ruimte te geven om te groeien, om onze veiligheid te beschermen en om als Europa sterker te staan in de wereld. Daarom moeten we de Europese samenwerking verdiepen, onze interne markt beter laten functioneren en economische banden met landen buiten Europa versterken. De wereld van gister komt niet terug. Onze opdracht

is daarom om mede te bepalen hoe de wereld van morgen eruitziet.

Voorzitter. Economische groei vraagt ook om samenwerking in de politiek. Dat zie je terug in de Miljoenennota. Er is ruimte gezocht om voorstellen van oppositiepartijen in te passen. Een brede wens was om de lastenverzwaring als gevolg van de vrijheidsbijdrage te verlichten en werkende middeninkomens meer ruimte te geven. Die keuze hebben we met dit koopkrachtpakket ook gemaakt. Ook verlengen we de korting op benzine- en dieselaccijns en gaat de vliegbelasting omlaag, terwijl we de luchtvaart verder verduurzamen. We investeren extra in wat Nederland nodig heeft om te groeien: in infrastructuur, in woningbouw en in onze energieonafhankelijkheid. Voor hervormingen zoeken we breed politiek en maatschappelijk draagvlak. Werkgevers en werknemers krijgen de ruimte om alternatieve hervormingen uit te werken. Daarvoor passen we enkele maatregelen aan of stellen we ze uit, zodat we eindelijk om de tafel kunnen om samen te werken aan oplossingen die Nederland sterker maken. Ook voor andere wensen uit deze Kamer is ruimte gevonden, bijvoorbeeld voor kwetsbare gezinnen, voor betere palliatieve zorg, voor kindveiligheid, voor vaccinaties en voor het voorkomen van femicide. Die keuzes moeten ook worden betaald. Dat doen we door minder uit te geven, met als resultaat een dalend tekort en gerichte lastenverlichting, zonder rekeningen door te schuiven.

Voorzitter. Grote veranderingen beginnen met een doel dat belangrijk genoeg is om verschillen te overbruggen. Economische groei moet daarom onze nationale opdracht zijn. Daarvoor moeten we in Nederland en in Europa bouwen aan een groeicoalitie, een coalitie van partijen en landen die vooruitkijken, verantwoordelijkheid nemen en moeilijke keuzes durven te maken, voor onze toekomstige welvaart, voor onze veiligheid en voor onze vrijheid. Met deze Miljoenennota laat het kabinet zien welke keuzes daarbij horen, door te investeren, door te hervormen en door de samenwerking te zoeken. Maar deze opdracht is groter dan één begroting. Het echte werk begint nu. De richting is helder: onze welvaart behouden door hem opnieuw te verdienen.

Voorzitter. Dan bied ik u nu de Miljoenennota 2027 aan.

(De Miljoenennota 2027 en het Blauwe Boekje worden door de bode aan de Voorzitter overhandigd.)

De **voorzitter**:
Ik dank de minister van Financiën voor het aanbieden van de begroting voor het jaar 2027. Zoals eerder besloten start de Kamer morgen met de Algemene Politieke Beschouwingen.

Ik sluit de vergadering.

(Geroffel op bankjes)